ЗАПОРІЗЬКА ПОЛІТЕХНІКА
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет будівництва, архітектури та дизайну
Кафедра охорони праці і навколишнього середовища

СИЛАБУС
Вібіркової навчальної дисципліни
загальноуніверситського каталогу
«ЗАХИСТ НАСЕЛЕННЯ, ТЕРИТОРІЙ, ДОВКІЛЛЯ ТА ВИРОБНИЧА БЕЗПЕКА»

Обсяг освітнього компоненту – 3кредити ЄКТС

Другого (магістерського) рівня вищої освіти
Спеціальність – А7 Фізична культура і спорт
Освітня програма: організація фізкультурної та спортивної діяльності

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА

Шмирко Віра Іванівна, доцент, к.т.н.

Контактна інформація:
- номер телефону: +380617698359;
e-mail - vera.ivanovna1968@gmail.com;
- навчальний корпус №3, аудиторія 22а

Консультації:
Згідно з графіком консультацій
В період дистанційного навчання:
- відеоконференції на платформі Zoom - ідентифікатор 6165386109
Код доступу. 990gxL
- дистанційна платформа Moodle: НУ «Запорізька політехніка»: http://moodle.zp.edu.ua/login/index.php

ОПИС КУРСУ

Вивчення дисципліни «Захист населення, територій, довкілля та виробнича безпека» надасть можливість майбутнім фахівцям ознайомитись з нормативно-правовими документами в галузі безпеки, усвідомити нерозривну єдність успішності професійної діяльності з обов'язковим дотриманням усіх вимог безпеки праці у сфері фізичної культури і спорту, засвоїти сучасні методи та заходи захисту робітників, населення та навколишнього середовища в умовах надзвичайних ситуацій.

МЕТА, КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Мета: Метою вивчення навчальної дисципліни є можливість ознайомитись з нормативно-правовими документами в галузі безпеки у сфері фізичної культури і спорту, що дозволить майбутнім фахівцям враховувати необхідність забезпечення безпечних і комфортних умов праці, впроваджувати ефективні заходи захисту фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються, а також навколишнього середовища, в умовах надзвичайних ситуацій.

Завдання: - набуття знань, умінь, здатностей (компетентностей) для здійснення ефективної професійної діяльності шляхом забезпечення оптимального управління охороною праці у сфері фізичної культури і спорту, формування у майбутніх фахівців відповідальності за особисту та колективну безпеку і усвідомлення необхідності обов'язкового виконання в повному обсязі всіх заходів гарантування безпеки праці на робочих місцях;

- формування у студентів знань, умінь та навичок щодо забезпечення необхідного рівня безпеки у надзвичайних ситуаціях відповідно до майбутнього профілю роботи, галузевих норм і правил.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувачі вищої освіти повинні отримати:

Інтегральна компетентність: Здатність розв'язувати задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері фізичної культури і спорту.

Загальні компетентності:

ЗК1. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК2. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК3. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК4. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК5. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК6. Здатність розробляти проекти та управляти ними.

ЗК7. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

ЗК8. Здатність працювати в міжнародному контексті.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

СК1. Здатність до критичного осмислення проблем у сфері фізичної культури і спорту, оригінального мислення та проведення досліджень.

СК3. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у закладах вищої освіти.

СК4. Здатність управляти робочими або навчальними процесами у сфері фізичної культури та спорту, які є складними, непередбачуваними та потребують нових стратегічних підходів.

СК5. Здатність розв'язувати проблеми у сфері фізичної культури та спорту у нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або

обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності.

СК8. Здатність впроваджувати у практичну діяльність результати наукових досліджень, спрямованих на вирішення прикладних завдань у сфері фізичної культури і спорту.

Очікувані програмні результати навчання:

2. Приймати ефективні рішення щодо вирішення проблем у сфері фізичної культури та спорту, генерувати та порівнювати альтернативи, оцінювати ризики та ресурсні потреби.

4. Зрозуміло і недвозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з питань фізичної культури та спорту до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються.

6. Відшуковувати необхідну інформацію у науковій літературі, базах даних, інших джерелах, аналізувати та оцінювати цю інформацію.

8. Організовувати ефективну роботу колективу, спрямовану на досягнення визначених цілей з урахуванням економічних, правових та етичних аспектів.

ПЕРЕЛІК ТЕМ (ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН) ДИСЦИПЛІНИ

Номер тижня	**Теми лекцій, год.**	**Теми лабораторних/практичних робіт або семінарів, год.**
1	2	3
Змістовий модуль 1- “Захист населення, територій і довкілля”		
1	Законодавство України з питань захисту населення, територій і довкілля (2 год)	Дослідження захисних споруд цивільного захисту за місткістю (2 год)
2	Система управління захистом населення, територій і довкілля (2 год)	Розрахунок зон ураження від вибухів і пожеж, що виникли в наслідок НС (2 год)
3	Класифікація надзвичайних ситуацій (НС) та причини їх виникнення. Попередження небезпек, що можуть бути причиною НС (2год)	Дослідження радіаційної та хімічної обстановки з використанням табельних приладів формувань ЦЗ (2 год)
4	Заходи з пожежної безпеки (2год)	Дослідження вогнегасних властивостей первинних засобів пожежогасіння, визначення їх типів та розрахунок кількості (2год)
Змістовий модуль 2 «Виробнича безпека»		
1	Основні законодавчі та нормативно-правові акти з охорони праці в галузі. Система управління охороною праці (2год)	Прогнозування та профілактика виробничого травматизму та професійних захворювань (2год)
2	Аналіз потенційних небезпек, що можуть проявитися в процесі фізичного виховання дітей та	Розрахунок площ адміністративних та побутових

	підлітків, дослідження змін їх фізіологічного стану, та професійної діяльності тренерів-викладачів (2год)	приміщень (4год)
3	Заходи по попередженню травматизму і загального погіршення стану здоров'я тренерів-викладачів, їх вихованців під час тренувань і в процесі дослідження змін фізіологічного стану дітей (2год)	Вивчення і проведення методик для діагностики професійного вигорання (2год)

САМОСТІЙНА РОБОТА

Самостійна робота включає вивчення лекційних матеріалів, виконання лабораторних та практичних робіт, отримання індивідуального завдання. Кількість годин вказана в розділі «ПЕРЕЛІК ТЕМ (ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН) ДИСЦИПЛІНИ». Графік консультативної допомоги та розклад контрольних заходів здобувач отримує на кафедрі. Для успішного планування дисципліни передбачаються щотижневі години консультативної допомоги (в тому числі і онлайн за допомогою інструментів Viber, Telegram, а також відео конференції Zoom, або системи дистанційного навчання Moodle).

Загальний тематичний план самостійної роботи студентів

№ теми	Назва теми	Кількість годин
1	Правове регулювання цивільного захисту України	10
2	Надзвичайні ситуації мирного часу та особливого періоду, їх вплив на безпеку населення України	10
3	Аспекти психології нестандартної поведінки підлітків в умовах надзвичайних ситуацій	10
4	Міжнародні норми та основні нормативно-правові акти України в галузі охорони праці. Система управління охороною праці.	2
5	Аналіз причин та наслідків потенційних небезпек при роботі в навчальних та спортивних закладах	8
6	Заходи по забезпеченню безпеки, санітарно-гігієнічних та ергономічних умов праці під час занять фізичною культурою та спортом	10
7	Заходи з пожежної безпеки	4
8	Соціальне страхування від нещасного випадку та професійного захворювання в процесі виконання професійних обов'язків	6
	Разом за семестр	60

РЕКОМЕНДОВАНІ ІНФОРМАЦІЙНІ ТА НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ ДЖЕРЕЛА

1. Кодекс цивільного захисту України [Електронний ресурс] – Чинний від 2012-11-21. : станом на 01.01.2019 р. – К. : ВР України, 2012. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/5403-17. – (Закон України)

2. Про захист людини від впливу іонізуючих випромінювань [Електронний ресурс] – Чинний від 1998-01-14. : станом на 29.09.2013 р. – К. : ВР України, 1998. – Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/15/98-вр. – (Закон України)

3. Положення про єдину державну систему цивільного захисту [Електронний ресурс] : – Чинний від 2014-01-31. – К. : Кабінет Міністрів України, 2014. – URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/11-2014-п. – (Положення)

4. Автоматизовані системи раннього виявлення загрози виникнення надзвичайних ситуацій та оповіщення населення [Текст] : ДБН В.2.5-76:2014. Чинний від 2014-06-01. – К. : УкрНДІЦЗ, 2014. – 38 с. – (Державні будівельні норми)

5. Безпека у надзвичайних ситуаціях. Моніторинг джерел надзвичайних ситуацій. Основні положення [Текст] : ДСТУ 7742:2015. Чинний від 2016-01-01. – К. : ВНИИ ГЗ, 2015. – 9 с.

6. Додатковий протокол до Женевських конвенцій від 12.08.1949 р, що стосується захисту жертв міжнародних збройних конфліктів (Протокол I), від 8.06.1977 р. Зібрання чинних міжнародних договорів України: Офіційне видання – Том 1: 1990-1991 рр. – К. : Видавничий Дім «Ін Юре», 2001.

7. Система надійності та безпеки в будівництві. Інженерно-технічні заходи цивільного захисту (цивільної оборони). [Текст] : ДБН В.1.2-4-2006. – На заміну СНиП 2.01.51-90 ; чинний від 2007-04-01. – К. : Мінбуд України, 2006. – 36 с. – (Державні Будівельні Норми).

8. Про охорону праці [Електронний ресурс] – Чинний від 1992-10-14. : станом на 20.01.2018 р. – К. : ВР України, 1998. – URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2694-12. – (Закон України)

9. Кодекс законів про працю України [Електронний ресурс] – Чинний від 1971-12-10. : станом на 25.07.2018 р. – К. : ВР України, 1971. – Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/322-08. – (Закон України)

10. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування [Електронний ресурс] – Чинний від 1999-09-23. : станом на 25.07.2018 р. – К. : ВР України, 1999. – Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1105-14. – (Закон України)

11. Типового положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці [Електронний ресурс] : НПАОП 0.00-4.12-05. – На заміну ДНАОП 0.00-4.12-99, ДНАОП 0.00-8.01-93 ; чинний від 2005-02-26. – К. : Держнаглядохоронпраці України, 2005. – URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0231-05. – (Нормативно-правовий акт охорони праці)

12. Типове положення про діяльність уповноважених найманими працівниками осіб з питань охорони праці [Текст] : НПАОП 0.00-4.11-07. – На заміну НПАОП 0.00-4.11-93 ; чинний від 2007-03-21. – К. : Держгірпромнагляд, 2007. – 7 с. – (Нормативно-правовий акт охорони праці)

13. Загальні вимоги стосовно забезпечення роботодавцями охорони праці працівників [Електронний ресурс] : НПАОП 0.00-7.11-12. – На заміну наказу МНС України від 26.12.2011 № 1350 ; чинний від 2012-03-16. – К. : МНС України, 2012. – 116 с. – URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0226-12. – (Нормативно-правовий акт охорони праці)

14. Правила улаштування електроустановок [Текст] : ПУЕ-2017. – На заміну ПУЕ-86 ; чинний з 2017-08-21. – К. : Міненерговугілля України, 2017. – 617 с. – (Правила)

15. Електробезпека в будівлях і спорудах. Вимоги до захисних заходів від ураження електричним струмом [Текст] : ДСТУ Б В.2.5-82:2016. – На заміну ДБН В.2.5-27-2006 ; чинний від 2017-04-01. – К. : ДП «УкрНДНЦ», 2016. – 109 с. – (Державний Стандарт України)

16. Вимоги щодо безпеки та захисту здоров’я працівників під час роботи з екранними пристроям [Електронний ресурс] : НПАОП 0.00-7.15-18. – На заміну НПАОП 0.00-1.28-10 ; чинний від 2018-05-18. – К. : Мінсоцполітики України, 2018. – 6 с. – URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0508-18. – (Нормативно-правовий акт охорони праці)

17. Кулаков М. А. та ін. Цивільна оборона [Текст] : Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / За ред. Проф. В. В. Березуцького – Х.: Факт, 2008. – 312 с.

18. Стеблюк М. І. Цивільна оборона та цивільний захист [Текст] : навч. посіб. для вузів / М. І. Стеблюк. – К. : Знання, 2013, – 487 с.

19. Шоботов В. М. Цивільна оборона [Текст] : Навчальний посібник / В. М. Шоботов. – Вид. 2-ге, перероб. – К. : Центр навчальної літератури, 2006. – 438 с.

20. Порядочний Л.В., Заплатинський В.М. Безпека в надзвичайних ситуаціях та цивільна оборона [Текст]: навчальний посібник. – К.: 2003 – 301 с.

21. Михайлюк В. О., Халмурадов Б. Д. Цивільна безпека. [Текст] : Навч. посібник. – К: Центр учбової літератури, 2008. – 158 с.

22. Жидецький В. Ц. Основи охорони праці [Текст] : підручник / В. Ц. Жидецький. – 5-те вид., доп. – К. : Знання, 2014. – 373 с. + 1 эл. опт. диск (CD-ROM). – ISBN 978-617-07-0134-3

23. Жидецький В. Ц. Практикум із охорони праці [Текст] : навч. посібник / В. Ц. Жидецький В. С. Джигирей, В. М. Сторожук [та ін.] ; ред. В. Ц. Жидецький ; Українська акад. друкарства, Український держ. лісотехн. ун-т. – Львів : Афіша, 2000. – 352 с. : іл., табл. – ISBN 966-7760-09-X.

24. Катренко Л.А., Пістун І.П. Охорона праці в галузі освіти. Навчальний посібник. Суми: ВТД «Університетська книга», 2004.-304 с.

25. ДСанПіН 2.3-185-2013 «Гігієнічні вимоги до улаштування, утримання і режиму спеціальних загальноосвітніх шкіл (шкіл-інтернатів) для дітей, які потребують корекції фізичного та (або) розумового розвитку, та навчально-реабілітаційних центрів».

26. ДБН В 2.2-3:2018 «Будинки і споруди. Заклади освіти».

27. Природне і штучне освітлення. [Текст] : ДБН В.2.5-28-2018. – На заміну ДБН В.2.5-28-2006 ; чинний з 2019-03-01. – К. : Мінрегіон України, 2018. – 133 с. – (Державні будівельні норми України).

28. Шмирко В.І. Педагогічні аспекти підвищення психофізіологічної безпеки майбутніх фахівців [Текст] / В.І. Шмирко, О.В. Коробко, Ю.І. Троян, Ю.В. Якімцов // Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка, Педагогічні науки № 6 (344) жовтень 2021, - С. 141-149.

29. Шмирко В.І. Моделювання процесів виникнення травмонебезпечних ситуацій/ В.І. Шмирко, О.В. Коробко, Ю.І. Троян, Ю.В. Якімцов // Науковий часопис Національного Педагогічного Університету імені М. П. Драгоманова. Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи. Випуск 82. Видавничий дім «Гельветика», 2021. – 177-181 с.

30. Шмирко В.І. Застосування структурно-логічних схем для підвищення якості навчання з питань безпеки [Текст] / О.В. Коробко, Ю.І. Троян, Ю.В. Якімцов// Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка, Педагогічні науки № 1 (349),Ч.1, лютий 2022, - С.126-136.

31. Міжнародний стандарт ISO 45001:2018 «Системи менеджменту охорони здоров'я та безпеки праці. Вимоги з посібником по застосуванню».

32. Наказ МОЗ України № 260 від 30.12.1993 р. Про організацію і вдосконалення фізіотерапевтичної допомоги населенню України.

33. Наказ МОЗ України № 176 від 29.03.2011 р. Про затвердження примірних посадових інструкцій та кваліфікаційних характеристик з метою поліпшення лікарсько-фізкультурної служби в Україні.

34. Декларація ВМА вересень-жовтень 1981 р. Декларация Всемирной медицинской ассоциации о принципах врачебной помощи в спортивной медицине

Інформаційні ресурси

1. Офіційне інтернет-представництво Президента України [Електронний ресурс]: – URL: http://www.president.gov.ua/.

2. Офіційний сайт [Електронний ресурс]: / Верховна Рада України. – Режим доступу: http://www.rada.kiev.ua.

3. Офіційний сайт [Електронний ресурс]: / Кабінет Міністрів України. – URL: http://www.kmu.gov.ua/.

4. Офіційний сайт [Електронний ресурс]: / Міністерство освіти і науки України. – URL: http://www.mon.gov.ua, www.osvita.com.

5. Офіційний сайт [Електронний ресурс]: / Міністерство екології та природних ресурсів України. – URL: http://www.menr.gov.ua/.

6. Офіційний сайт [Електронний ресурс]: / Рада національної безпеки і оборони України. – URL: http://www.rainbow.gov.ua/.

7. Офіційний сайт [Електронний ресурс]: / Постійне представництво України при ООН. – URL: http://www.uamission.org/.

8. Сайт, присвячений надзвичайним ситуаціям природного характеру [Електронний ресурс] : URL: http://chronicl.chat.ru/.

9. Офіційний сайт [Електронний ресурс]: / Український інститут досліджень навколишнього середовища і ресурсів при Раді національної безпеки і оборони України. – URL: http://www.erriu.ukrtel.net/index.htm.

10. Офіційний сайт [Електронний ресурс]: / Державна служба України з питань праці (Держпраці). – URL: http://dsp.gov.ua/

11. Офіційний сайт [Електронний ресурс]: / Державна інспекція України з питань праці. – URL: http://dpu.gov.ua/default.aspx

ОЦІНЮВАННЯ

Оцінка якості засвоєння навчальної програми з дисципліни «Захист населення, територій, довкілля та виробнича безпека» включає поточний контроль успішності засвоєння матеріалів та складання підсумкового заліку.

Для денної форми навчання поточний контроль передбачає проведення лабораторних занять та двох письмових модульних контрольних робіт у формі тестів.

Для заочної та дистанційної форм навчання поточний контроль передбачає проведення лабораторних занять та двох письмових контрольних робіт.

До заліку допускаються лише студенти, які виконали у повному обсязі усі лабораторні заняття, що передбачені робочою навчальною програмою, та які вони мали виконати під час відпрацювання навчального матеріалу.

Підсумкова оцінка якості засвоєння навчальної програми визначається за результатами заліку, який проводиться письмово у формі тестів в два етапи: за матеріалами першого змістовного модулю «Захист населення, територій,

довкілля» і за матеріалами другого змістовного модулю «Виробнича безпека», як середня.

Студент, який на протязі семестру до проведення підсумкового контролю проявив старанність, своєчасно виконав та звітував з поточних навчальних завдань, може отримати відповідну позитивну підсумкову оцінку «автоматом», тобто без складання підсумкового заліку. Семестровий залік не передбачає обов'язкової присутності студентів на заліковому заході (заліковій контрольній роботі).

Рубіжний (модульний) контроль успішності в рамках дистанційного навчання проводиться у формі виконання ситуаційних завдань та письмових відповідей на питання очно або дистанційно з використанням системи Moodle та/або проведення фронтального опитування студентів відповідно до пройдених тем.

Модульний контроль є необхідним та обов’язковим елементом рейтингової технології освітнього процесу та проводиться у два етапи – в середині й наприкінці навчального семестру.

Результати підсумкового контролю у формі заліку виставляються протягом останнього тижня теоретичного навчання перед екзаменаційною сесією.

Політика оцінювання курсу складена відповідно до Положення про організацію освітнього процесу Національного університету «Запорізька політехніка»: Наказ ректора від 10 грудня 2021 р. № 507. URL: http://surl.li/esdbv

ПОЛІТИКИ КУРСУ

Вимоги при вивченні навчальної дисципліни полягають у відвідуванні навчальних занять, систематичному вивченні наданих матеріалів, сумлінній самостійній роботі та своєчасному виконанні контрольних заходів, дотриманні норм академічної доброчесності. При вивченні дисципліни політика дотримання академічної доброчесності визначається Кодексом академічної доброчесності Національного університету «Запорізька політехніка» https://zp.edu.ua/uploads/dept_nm/Nakaz_N253_vid_29.06.21.pdf

ТЕХНІЧНІ ВИМОГИ ДЛЯ РОБОТИ НА КУРСІ

Для доступу до навчально-методичних розробок дисципліни «Захист населення, територій, довкілля та виробнича безпека» необхідно мати особистий доступ до університетської навчальної платформи *Moodle*.